

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 16Co/194/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1419200490
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1419200490.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Ivany Štíftovej a JUDr. Romana Majerského, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: V. N., D.. X.X.XXXX, A. XXXX/X, N., o zaplatenie 3.756,75 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č.k. 22Csp/9/2019-71, zo dňa 29.4.2019, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok 13,90 % ročne zo sumy 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcovi priznáva proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 3.934,45 eura spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 175,69 eura od 26.1.2019 do zaplatenia; vo zvyšnej časti žalobu zamietol; žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 13.2.2019, doručenou súdu 18.2.2019 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 3.756,75 eura, úrok vo výške 175,69 eura, úrok z omeškania 2,01 eura, úrok vo výške 13,90 % ročne zo sumy 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z úrokov 175,69 eura od 26.1.2019 do zaplatenia a náhradu trov konania titulom neuhradenia zostatku poskytnutého úveru, na tom skutkovom základe, že 18.5.2015 uzatvoril so žalovaným úverovú zmluvu č. 207162, na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 5.000 eur. Žalovaný sa zaviazal úver zaplatiť v pravidelných mesačných splátkach do 23.4.2024. Po vyčerpaní úveru žalovaný porušil svoje povinnosti splácať úver riadne a včas, a preto žalobca rozhodol o predčasnej splatnosti úveru dňa 25.1.2019.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že strany uzatvorili zmluvu o úvere, ktorá spĺňa všetky znaky zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 1 ods. 2 v spojení s § 2 písm. a), písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z., keďže žalobca poskytol žalovanému úver v rámci svojho podnikania a zároveň žalovaný nekonal v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. Vzhľadom k tomu, že išlo o spotrebiteľský úver uzatvorená zmluva musí okrem všeobecných náležitostí spĺňať aj osobitné náležitosti ustanovené zákonom č. 129/2010 Z.z. (§ 9). Po preskúmaní uzatvorenej zmluvy súd prvej inštancie zistil, že táto obsahuje náležitosti vyžadované zákonom č. 129/2010 Z.z.. Na základe vykonaného dokazovania mal

za preukázané, že žalobca a žalovaný uzavreli 18.5.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 207162, na základe ktorej boli žalovanému poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 5.000 eur, ktoré sa žalovaný zaviazal platiť v pravidelných mesačných splátkach vo výške 81,23 eura vždy k 23. dňu v mesiaci s uvedením úrokovej sadzby vo výške 13,90 % ročne. Nakoľko si žalovaný neplnil riadne svoje povinnosti vyplývajúce zo zmluvy, žalobca pristúpil k zosplatneniu úveru ku dňu 25.1.2019 a zároveň vyzval žalovaného na úhradu dlžnej sumy vo výške 3.994,45 eura. Žalobca si v konaní uplatnil voči žalovanému nárok na zaplatenie 3.756,75 eura, úroku 175,69 eura, úrokov z omeškania vo výške 2,01 eura, úroku vo výške 13,90 % ročne zo sumy 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia, úrokov z omeškania vo výške 5 % ročne z úrokov 175,69 eura od 26.1.2019 do zaplatenia. Žalovaný žalobcovi dlžnú sumu do dňa podania žaloby neuhradil. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam, keď si žalovaný svoje povinnosti ako dlžník zo spotrebiteľskej zmluvy neplnil, súd prvej inštancie ho zaviazal na zaplatenie 3.934,45 eura (z toho istina vo výške 3.756,75 eura, úrok z úveru ku dňu zosplatnenia úveru vo výške 175,69 eura a úrok z omeškania vo výške 2,01 eura). Nakoľko sa žalovaný dostal s plnením peňažného dlhu do omeškania, súd prvej inštancie ho zaviazal v tiež na zaplatenie žalobcom uplatnených úrokov z omeškania vo výške 5 % z nezaplatennej istiny 3.756,75 eura ako aj nezaplatených úrokov 175,96 eura od 26.1.2019 (deň nasledujúci po predčasnom zosplatnení úveru) až do zaplatenia. Priznaná výška úrokov z omeškania je v súlade s § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z..

3. Žalobcom uplatnené úroky vo výške 13,90 % z nezaplatennej istiny vo výške 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné a v tejto časti žalobu zamietol. Poukázal pritom na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.6.2015, sp. zn. 6Co/190/2014, podľa ktorého splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, dispozície s ktorými sa veriteľ zbujuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto podstatnom rozdiel spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce ku skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Konštatoval, že takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Bol názoru, že by týmto podporoval stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nemá v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov.

4. Uvedenou úvahou súd prvej inštancie dospel k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že ak jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia, počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády 87/1995 Z.z.. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády. Alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka.

5. Súd prvej inštancie poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co 168/2017-108, zo dňa 15.11.2018, rozhodnutie Ústavného súdu SR č.k. IV. ÚS 476/2012-14, ktorý potvrdil ústavnú udržateľnosť tohto záveru a tiež stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave č. 1/2019. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 262 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, nakoľko zamietol žalobu len v časti uplatnených úrokov vo výške 13,90 % ročne z nezaplatenej istiny 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

6. Proti zamietajúcej časti rozsudku a proti výroku o trovách konania podal žalobca odvolanie a žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a žalobe vyhovieť priznaním úrokov z úveru v uplatnenej výške. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) bola námietka, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Bol názoru, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Uviedol, že úrokovú sadzbu si strany dohodli až do splatenia úveru, tak ako je to uvedené v čl. 1 Obchodných podmienok pre úvery občanov. Poukázal na § 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka a ozrejmil, že z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchylné. Objasnil, že pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách: vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote, ako aj zaplatiť požadované úroky. Ak dlžník v oboch prípadoch nespĺni svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1 Obchodného zákonníka). Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná (má dispozitívny charakter), a preto je, samozrejme, rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Svojou dohodou môžu rôzne kombinovať uplatnenie oboch inštitútov. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Uvedené potvrdzuje aj ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v zmysle ktorého, ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Z vyššie uvedeného mu jednoznačne vyplýva, že tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil.

7. Dôvodil, že v zmysle § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje.

8. Pokiaľ ide o aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka, toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Zdôraznil, že toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Ako to vyplýva priamo z dikcie ustanovenia, naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka. Teda, odstúpením od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka zmluva od počiatku nezanikla a naďalej trvá právo veriteľa, a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka, vrátiť dlžnú sumu spolu s úrokmi z úveru. Tým nie je dotknutý nárok veriteľa na zákonný úrok z omeškania. Svoj názor podporil odkazom na viaceré rozhodnutia okresných a krajských súdov. Súčasne podrobnej analýze podrobil rozsudok Krajského súdu v Prešove 6Co/190/2014 a uviedol konkrétne dôvody svojho nesúhlasu s jeho právnou argumentáciou.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len "C.s.p.") preskúmal rozsudok v napadnutej časti, prejednal odvolanie žalobcu bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti je potrebné zmeniť, nakoľko nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie (§ 388 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil dňa 30.6.2020.

10. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

11. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

12. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

13. Odvolací súd na ozrejenie právnej stránky veci uvádza, že zmyslom a účelom inštitútu predčasného zosplatnenia úveru je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach; ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Využitím predmetného inštitútu veriteľom však povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky nezaniká a veriteľovi nemôže vzniknúť nová pohľadávka (napríklad v zmysle pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia). Menia sa iba podmienky, za ktorých je dlžník povinný svoje povinnosti splniť; povinnosť dlžníka vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi po predčasnom zosplatnení úveru teda predstavuje záväzok pôvodný, ktorý sa modifikoval vo svojej splatnosti; inými slovami mení sa iba to, že na požiadanie veriteľa sa stáva splatná celá pohľadávka (obdobne rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 32 Cdo 2782/1999, sp. zn. 33 Cdo 113/2008).

14. V nadväznosti na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že pôvodný záväzok, v zmysle ktorého je dlžník povinný platiť veriteľovi zmluvne dojednané úroky trvá aj po predčasnom zosplatnení úveru. Zo znenia § 502 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka ďalej vyplýva, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od poskytnutia peňažných prostriedkov. Hoci predmetné ustanovenie výslovne neupravuje, dokedy táto povinnosť dlžníka trvá, vzhľadom na skutočnosť, že úrok z úveru je cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, dlžník má túto povinnosť zásadne za celú dobu ich užívania, teda až do doby ich skutočného vrátenia veriteľovi. Uvedenému svedčí aj to, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, je jeho podstatnou náležitosťou (§ 269 ods. 1 Obchodného zákonníka). Aj z ustanovenia § 1 ods. 3 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov.

15. Ďalej je potrebné zdôrazniť, že úrok je súčasťou peňažného záväzku dlžníka a niet pochyb o tom, že má povahu opakujúceho sa plnenia, ktoré možno veriteľovi priznať súdnym rozhodnutím i keď sa stane splatným až v budúcnosti. Povinnosť dlžníka platiť úrok z úveru až do zaplatenia dlžnej istiny pritom možno vyvodiť aj z gramatického a logického výkladu § 503 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, podľa ktorého záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky.

16. Z cit. zákonného ustanovenia je zrejmé, že ak záväzok dlžníka (hoc aj splatný) vrátiť použité peňažné prostriedky naďalej trvá, pretože nedošlo k jeho zániku splnením/vrátením poskytnutých peňazí (zosplatnením úveru záväzok dlžníka vrátiť peňažné prostriedky z poskytnutého úveru nezaniká), naďalej trvá aj jeho povinnosť platiť úroky a to až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov; úroky sa stávajú splatnými až dňom vrátenia istiny; iný režim sa uplatní iba v prípade, ak existuje dohoda, ktorá upravuje splatnosť úrokov odlišne od § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka. Z gramatického a logického výkladu cit. ustanovenia tak vyplýva, že "záväzok vrátiť použité peňažné prostriedky", s ktorým sa stávajú úroky splatné, nie je možné stotožňovať iba s okamihom "splatnosti istiny", pretože záväzok vrátiť istinu trvá aj po jej splatnosti. Uvedený výklad plne rešpektuje nielen podstatu úverovej zmluvy ale aj zásadu, podľa ktorej nikto nemôže mať prospech z protiprávneho konania; ani spotrebiteľ; ani spotrebiteľ sa preto nemôže zbaviť svojej povinnosti platiť úrok z peňazí, ktoré veriteľovi nevrátil; v dôsledku porušenia zmluvných povinností sa tak nemôže dostať do výhodnejšieho postavenia ako ten, kto si svojej povinnosti plní riadne a včas.

17. Hodno podotknúť, že záver o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dohodnuté úroky až do skutočného vrátenia poskytnutého úveru vyplýva nielen z aktuálnej rozhodovacej praxe odvolacích súdov (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 29.11.2017, sp. zn. 43Co/23/2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 7.12.2017, sp. zn. 8Co/193/2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.2.2018, sp. zn. 5Co/297/2017, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27.3.2018, sp. zn. 8Co/138/2017), ale potvrdzovala ho aj skoršia (ustálená) súdna prax (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/393/2016, zo dňa 30.8.2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/65/2016, zo dňa 16.2.2016, uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/457/2015, zo dňa 14.12.2015, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/146/2013, zo dňa 24.1.2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Cob/186/2013, zo dňa 31.10.2013, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/83/2012, zo dňa 11.10.2012).

18. Nakoľko nárok na úrok po zosplatnení úveru, resp. po odstúpení od úverovej zmluvy vyplýva priamo z Obchodného zákonníka, ani spotrebiteľské právne postavenie žalovaného nemá vo vzťahu k nároku uplatnenému v napadnutej časti žiadnu relevanciu a nemôže nič zmeniť na povinnosti žalovaného platiť žalobcovi úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. V danom prípade totiž nemožno odmietnuť použitie ustanovenia Obchodného zákonníka len s poukazom na skutočnosť, že by to mohlo byť pre žalovaného ako spotrebiteľa výhodnejšie, a to ani pri zohľadnení § 52 ods. 2 veta tretia Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Občiansky zákonník (ani zákon č. 129/2010 Z.z.) totiž výslovnú právnu úpravu vylučujúcu nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru neobsahuje, keď za takúto nemožno považovať ani § 53 Občianskeho zákonníka, nakoľko je nepochybné, že samotná existencia nároku na úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení nemôže spôsobiť značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Základnou zásadou

spotrebiteľského práva je síce ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka.

19. Odvolací súd ďalej poznamenáva, že výkladu, v zmysle ktorého veriteľovi prináležia zmluvne dojednané úroky až do skutočného vrátenia úveru svedčí aj § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., aj keď toto ustanovenie sa na daný vzťah nepoužije. V zmysle tohto ustanovenia, ak spotrebiteľ odstúpi od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa začal spotrebiteľský úver čerpať, až do dňa splatenia istiny. Logike veci preto svedčí, že nie je možné prijať záver, že predčasné zosplatenie úveru žalobcom v prejednávanej veci, t.j. veriteľom by malo mať iné dôsledky v jeho práve na zmluvne dohodnuté úroky ako v prípade, ak od takejto zmluvy odstúpi dlžník. Pokiaľ zákon č. 129/2010 Z.z. samotnému spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky z istiny až do dňa zaplatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatení aj veriteľ. Nemožno opomenúť ani to, že výklad každej právnej normy musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad (nález Ústavného súdu SR zo dňa 2.10.2013, sp. zn. I. ÚS 351/2013). Uvedené zahŕňa aj preferenciu takeho výkladu, ktorý je v súlade s ochranou základných práv a slobôd; interpretácia práva totiž nemôže vo svojich dôsledkoch reštriktívne zasahovať do základných práv a slobôd, ktorých rešpektovanie je súčasťou základných princípov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR). V tejto súvislosti je preto potrebné výklad právnych noriem podriadiť čl. 20 ods. 1 veta prvá Ústavy SR upravujúceho právo vlastníť majetok, resp. z práva na pokojné užívanie majetku, ktorý garantuje čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; pojem majetku, ako vyplýva i z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, má autonómny obsah a nie je obmedzený iba na vlastníctvo hmotného majetku, no za majetok, okrem hmotných predmetov, môžu byť považované aj pohľadávky (obdobne Des Fours Walderode proti Českej republike - 40057/98).

20. Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že k zosplateniu úveru nedochádza z dôvodu svojvôle veriteľa, ale pre neplnenie základnej povinnosti dlžníka riadne splácať úver spolu s dohodnutými úrokmi s tým, že nedochádza ani k popretiu účinkov veriteľom vyvolanej zmeny v obsahu záväzku, keďže účinky spočívajúce vo vzniku povinnosti dlžníka uhradiť veriteľovi nesplatenú istinu ihneď spolu s dohodnutými úrokmi nepochybne zostávajú zachované, keď sa k tejto povinnosti dlžníka pridáva už iba povinnosť platiť veriteľovi navyše aj (sankčné) úroky z omeškania. I v takomto prípade dlžníkovi (spotrebiteľovi) zostávajú zachované rovnaké práva, ako pred zosplatením s tým rozdielom, že z dôvodu závažného porušenia svojej platobnej disciplíny stratí výhodu vrátiť veriteľovi nesplatenú časť úveru s príslušenstvom v splátkach. Práve popretie práva veriteľa na úroky z úveru za dobu po zosplatení, by viedlo k nespravodlivému výsledku, ktorý by nezodpovedal ani obsahu slobodne a vážne prejavenej vôle reprezentovanej zmluvou o úvere, obsahujúcou tiež dohodu o úrokoch. V takomto prípade by sa totiž v rozpore s očakávaniami veriteľa jeho majetok nezväčšil ani o sumu zodpovedajúcu úrokom (aspoň) za dobu, po ktorú objektívne nemohol disponovať s peňažnými prostriedkami nachádzajúcimi sa vo faktickej dispozícii (držbe) dlžníka, a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

21. Na uvedenom základe je potrebné konštatovať, že treba uprednostniť taký výklad právnych noriem, ktorý zohľadňuje základné právo na majetok t.j. legitímne očakávanie veriteľa, že pri absencii ním poskytnutých peňažných prostriedkov (obetovaní príležitosti investovať tieto prostriedky) dostane primeranú náhradu vo forme zmluvne dojednaného úroku; opačný výklad by totiž neprímeraným spôsobom zasahoval do práva na majetok veriteľa, nakoľko pri jeho legitímnom očakávaní by sa jeho majetok nezväčšil a to výlučne z dôvodu, že dlžník dlhodobo porušuje svoje základné povinnosti z úverovej zmluvy, za stavu, keď veriteľ žiadnu povinnosť neporušil.

22. Odvolací súd ďalej pripomína, že všeobecné súdy musia nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho - ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.2.2016, sp. zn. I. ÚS 548/2015). V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že ak by dlžník nebol povinný po okamihu predčasného zosplatenia úveru z dôvodu jeho nesplácania platiť veriteľovi úroky, nastala by absurdná situácia; dochádzalo by k finančnej motivácii každého úverového klienta, aby čím skôr prestal riadne splácať svoj úver, pretože od momentu jeho následnej predčasnej splatnosti sa mu

bude jeho zostatok úročiť už iba zákonnou sadzbou úroku z omeškania; absolútne by bolo devastované úverové podnikanie bánk, pretože banka úverové prostriedky späť vrátené nemá a ich úročenie je iba na základe svojvoľného nesplácania dlžníkom degradované. Bolo by celkom popreté, že úroky z úveru sú vo svojej podstate cena peňažných prostriedkov v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk, ktorý pokrýva veriteľovi práve úrok z úveru. Dlžník by sa v prípade nesplácania úveru ocitol vo výhodnejšom postavení než by bol v prípade riadneho splácania úveru a veriteľ by sa naopak využitím inštitútu, ktorý slúži na ochranu jeho práv, dostal do nevýhodnejšieho postavenia, než v akom bol pred využitím svojho práva. Takýto výklad a aplikáciu platných právnych noriem je potrebné odmietnuť ako absurdný a narúšajúci ekonomické základy fungovania právnych vzťahov súvisiacich s poskytovaním úverov.

23. Odvolací súd v nadväznosti na Stanovisko č. 1/2019 občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, prijaté v zmysle § 17 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z.z. uvádza, že v podmienkach právneho poriadku platného v Slovenskej republike nezávislé a nestranné súdy rozhodujúce spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv nie sú viazané stanoviskami kolégií krajských súdov; viazanosť všeobecného súdu inými rozhodnutiami je vymedzená v § 193 C.s.p. (súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis nie je v súlade s Ústavou SR, ústavným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti). Podľa čl. 144 ods. 1 Ústavy SR sú sudcovia pri výkone funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, ods. 5 a zákonom. Všeobecne záväzné sú aj rozhodnutia Ústavného súdu SR vydané v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 6 Ústavy SR. Okrem takto vymenovaných prameňov práva je sudca pri rozhodovaní konkrétnej veci viazaný aj právnym názorom Ústavného súdu SR obsiahnutým v jeho rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 Ústavy SR na základe návrhu súdu a právnym názorom odvolacieho a dovolacieho súdu. Na uvedenom základe potom nebolo možné nárok žalobcu analogizovať so závermi stanoviska občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave, ktoré nemá v podmienkach Slovenskej republiky všeobecnú (precedenčnú) záväznosť, nemá v nepublikovanej podobe v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ani faktickú "záväznosť" pre iné - podobné prípady prejednávané súdmi, a netvorí ani tzv. rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Dôvody, pre ktoré sa odvolací súd so závermi vyslovenými v predmetnom stanovisku občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Bratislave nestotožnil sú objasnené a sformulované dostatočne jasným spôsobom v predchádzajúcich odsekoch.

24. Odvolací súd napokon zdôrazňuje, že záveru o povinnosti dlžníka platiť zmluvne dojednané úroky až do zaplatenia istiny nebráni ani to, že si veriteľ môže žalobou súčasne uplatňovať aj úroky z omeškania. Je totiž potrebné rozlišovať medzi zmluvne dojednanými úrokmi, ktoré predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úrokmi z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinnosti, t.j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, avšak povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a preto si ich veriteľ môže uplatňovať súčasne (obdobne rozsudky Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 518/2003, sp. zn. 33 Odo 657/2005, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014).

25. Po zhodnotení vecnej a právnej argumentácie o dôvodnosti uplatňovaných zmluvných úrokov aj po predčasnom zosplatnení úveru a to až do momentu splatenia istiny, tak odvolací súd dospel k záveru, že boli naplnené všetky predpoklady pre vyhovieť žaloby (čo do úrokov) v celom rozsahu. Na uvedenom základe odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 388 C.s.p. zmenil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok 13,90 % ročne z nezaplatenej istiny 3.756,75 eura od 26.1.2019 do zaplatenia; vychádzajúc pritom v celom rozsahu zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktorým je viazaný (§ 383 C.s.p.) a ktorý po právnej stránke posúdil inak a preto nemusel opakovať, príp. dopĺňať dokazovanie.

26. O nároku na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania, nakoľko mal vo veci plný úspech.

27. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).